

IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit

Prof. Dr. Tom Vander Beken

*Internationale Conferentie “Risicoanalyse: een nieuwe
uitdaging voor de politie”*
Brussel, 13 december 2005

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 1

IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

Overzicht

1. Risico als algemeen concept
2. Risico en criminaliteitsanalyse
3. Gevalstudie georganiseerde criminaliteit
4. Conclusies

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 2

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

1. Risico als algemeen concept

- > Risico, -analyse en –evaluatie
- > Risico en kwetsbaarheid
- > Mogelijkheid, kwetsbaarheid en gevolg

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 3

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

A. Risico, -analyse en –evaluatie

RISICO: de **kans** dat iets (ongewenst) gebeurt dat van invloed is op de gestelde **doelstellingen**

RISICOANALYSE: Het bepalen van de **mogelijkheid** dat bepaalde (ongewenste) gebeurtenissen zich voordoen en de eventuele **gevolgen** ervan

RISICOEVALUATIE (RISK ASSESSMENT): Een proces waarbij **prioriteiten** worden aangeduid op basis van een **rangschikking** en vergelijking van risico's

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 4

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

B. Risico en kwetsbaarheid

Een mogelijke (ongewenste) gebeurtenis krijgt ***pas gevolgen indien deze gebeurtenis*** zich ook daadwerkelijk ***realiseert***.

Dit gebeurt enkel indien het “systeem” de realisatie niet kan verhinderen en dus zwakke of ***kwetsbare punten*** vertoont.

Kwetsbaarheidanalyses trachten dus ***zwakke punten*** in het “systeem” te detecteren waardoor ***mogelijke*** ongewenste gebeurtenissen concrete ***gevolgen*** kunnen krijgen.

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 5

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

C. Mogelijkheid, kwetsbaarheid en gevolg

MOGELIJKHEID (frequentie, waarschijnlijkheid)

KWETSBAARHEID

GEVOLG (impact)

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 6

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

2. Risico en criminaliteitsanalyse

- A. Risico, -analyse en –evaluatie
- B. Risico en kwetsbaarheid
- C. Dreiging, kwetsbaarheid en schade

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 7

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

A. Risico, -analyse en –evaluatie

RISICO: De kans dat **gedrag** (een gebeurtenis) zich voordoet dat ongewenst (doelstelling) is.

RISICOANALYSE: Het bepalen van de **dreiging** (mogelijkheid van het gedrag) en de eventuele **schadelijkheid** (gevolgen) ervan.

RISICOEVALUATIE (RISK ASSESSMENT) : Een proces waarbij **prioriteiten** worden aangeduid op basis van een **rangschikking** en vergelijking van risico's.

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 8

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

B. Risico en kwetsbaarheid

De ***dreiging*** van criminaliteit (mogelijke gebeurtenis) veroorzaakt ***schade*** (gevolgen) indien deze zich daadwerkelijk kan realiseren.

Dit gebeurt wanneer de ***maatschappij /omgeving*** deze realisatie niet kan verhinderen en dus kwetsbare punten vertoont.

Kwetsbaarheidanalyses trachten dus ***zwakke punten*** in de maatschappij te detecteren ***waardoor criminaliteit kan gepleegd worden.***

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 9

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

C. Dreiging, kwetsbaarheid en schade

De ***dreiging*** van criminaliteit hangt af van de mogelijkheden van de potentiële wetsovertreders (***capability***) en hun bereidheid criminaliteit te plegen (***intent***).

De ***kwetsbaarheid*** hangt af van de mogelijkheden tot criminaliteit die de ***omgeving*** deze potentiële wetsovertreders biedt.

De ***schadelijkheid*** van de criminaliteit hangt af de (economische, emotionele, fysieke, intellectuele, politieke) ***negatieve gevolgen van de realisatie*** van de dreiging.

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 10

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

3. Gevalstudie georganiseerde criminaliteit

A. Achtergrond

B. België kiest voor risicoanalyses

C. Europa volgt (een beetje)

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 11

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

A. Achtergrond

Onvrede in België over de kwaliteit en de waarde van de traditionele rapporten inzake georganiseerde criminaliteit (beschrijving activiteiten wetshandhavingdiensten, te weinig toekomstgericht, te geringe bruikbaarheid voor beleidmakers, ...)

Noodzaak aan betere beeldvorming in België (Actieplan 1996) en in Europa (kritiek op "Europol"-rapporten)

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 12

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

B. België kiest voor risico-analyses

a. Federale Politie en Minister vragen onderzoek

b. Het “Belgisch” concept

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 13

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

a. Federale Politie en Minister vragen onderzoek

Belgische Federale Politie neemt het initiatief en vraagt wetenschappelijke ondersteuning bij eigen denksporen
IRCP-studie *Measuring organised crime in Belgium. A Risk Based Methodology* (2000)

De Minister van Justitie neemt dit discours over en vraagt wetenschappelijke ondersteuning bij uitbouw nieuwe methodologie voor de jaarrapporten georganiseerde criminaliteit
IRCP-studie *Reporting on organised crime. A shift from description to explanation in the Belgian annual report on organised crime* (2001)

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 14

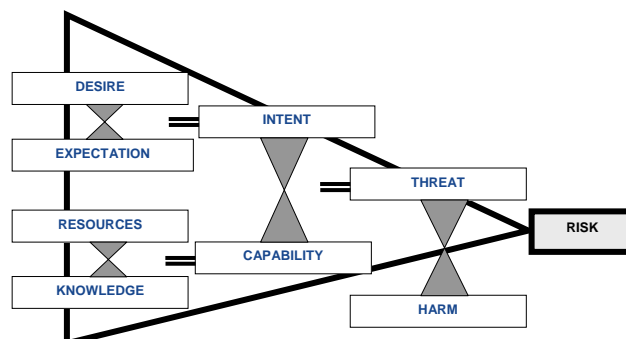
b. Het “Belgisch” concept - algemeen

Georganiseerde criminaliteit bekijken en evalueren vanuit **diverse invalshoeken**: zowel aandacht voor de **daders** (criminele groepen en de door hen gebruikte contrastrategieën) als voor de **omgeving** (de (il)legale economie)

Voor de invalshoek van de daders/contrastrategieën wordt gekozen voor een **dreigingsanalyse**, voor de (legale) omgeving voor **kwetsbaarheid-analyses** (studies diamant, transport, ...)

Met ook aandacht voor mogelijke **toekomstige** ontwikkelingen (omgevingsanalyse of scenario's)

b. Het “Belgisch” concept - dader

IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

b. Het “Belgisch” concept – omgeving

```

graph LR
    SA[Sector Analysis  
MESO] --> WS[Width Scan  
INDICATORS]
    CA[Cluster Analysis  
MACRO] --> WS
    RMA[Reference Model Analysis  
MICRO] --> DS[Depth Scan  
INDICATORS]
    WS --> VP[VULNERABILITY PROFILE  
Conclusions & Recommendations]
    DS --> VP
  
```

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 17

IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

b. Het “Belgisch” concept - toekomst

Omgevingsanalyses? : Maar, moeilijk te onderbouwen links tussen evoluties en trends en te verwachten criminaliteitsontwikkelingen en weinig dynamisch en beleidsgericht (toekomst ligt “vast”)

Scenario’s?: Mogelijkheid om diverse mogelijke toekomstbeelden te schetsen en om te gaan met “onzekerheid”. Zeer dynamisch beleidsinstrument.

Europees Agis-Project OCO (Organised Crime Outlook) met scenario’s voor EU, België, Slovenië en Zweden.

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 18

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

C. Europa volgt (een beetje)

Veel **discussie over kwaliteit** Europese rapporten en vraag tot verbetering

Aanvaarding **Belgisch concept** als kader voor nieuwe Europese methodologie (crimorg 133, 2001)

Praktische implementatie ervan blijft (nagenoeg) **dode letter** (IRCP-studie *Measuring Organised Crime in Europe. A feasibility study of a risk based methodology across the European Union*, 2004)

Lidstaten gaan hun **eigen weg** (Nederlands dreigingsbeeld, BKA-Lagebild, nieuwe Engelse SOCA-benadering, ...)

Maar ... sinds Haags Programma (2004) moet Europol een jaarlijkse dreigingsanalyse afleveren (**OCTA**).

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 19

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Prof. Dr. T. Vander Beken – Risico, kwetsbaarheid en criminaliteit – Brussel, 13 december 2005

4. Conclusies

- > **Risico- en dreigingsanalyses** zijn geen “wonder”instrumenten, maar een wijze van ordenen van informatie om de besluitvorming te vergemakkelijken en dus geschikt voor (strategische) (criminaliteits)analyses die beleidsbeslissingen moeten inspireren.
- > **Kwetsbaarheidsanalyses** zijn instrumenten die toelaten vanuit de omgeving naar mogelijke criminaliteit te kijken en tegelijk “intelligence gaps” rond (potentiële) daders te identificeren.
- > Beide vormen vereisen een **bereidheid anders om te gaan** met informatie en de informatiegaring naar andere terreinen uit te breiden.

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Ghent, Belgium Tom.VanderBeken@UGent.be T +32 (0)9 264 69 39, F +32 (0)9 264 84 93 20